Oplegnotitie: Verklaringsmodel en verdeelmodel jeugdzorg (SCP – Cebeon)

De jeugdzorg wordt op 1 januari 2015 overgeheveld naar het regime van de Jeugdwet. Met de decentralisatie van de jeugdzorg is een budget van circa 3,9 miljard euro gemoeid. Dit bedrag wordt in 2015 nog op historische basis over gemeenten verdeeld. De bedragen die hiermee per gemeente zijn gemoeid zijn opgenomen in de Meicirculaire 2014. Vanaf 2016 is het streven om de middelen voor jeugdhulp met behulp van objectieve (gemeentelijke) kenmerken te verdelen. In opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft Cebeon in samenwerking met het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) een objectief verdeelmodel ontwikkeld. Het SCP heeft zich toegelegd op het zoeken naar verklarende factoren, die aanknopingspunten bieden voor Cebeon om een objectieve verdeelsystematiek te ontwikkelen voor de decentralisatie van jeugdzorgmiddelen naar de gemeenten.

Het rapport van het SCP bevat de uitkomsten van een verklaringsmodel dat de historische uitgaven van gemeenten aan jeugdzorg relateert aan kenmerken van die gemeenten. Deze kenmerken zijn geselecteerd op basis van wetenschappelijke literatuur en hebben betrekking op risicokenmerken van de bevolking die het beroep op jeugdzorg kunnen verklaren. Dit heeft geleid tot een robuuste set van factoren die verschillen in kosten van jeugdzorg op gemeentelijk niveau in belangrijke mate kunnen verklaren. De hiervoor geselecteerde variabelen hebben vooral betrekking op risico verhogende en risico verlagende kenmerken voor de kans op jeugd- en gezinsproblematiek, omdat wetenschappelijk onderzoek naar kostenverhogende factoren ontbreekt. De uitkomsten van het verklaringsmodel van het SCP vormt het startpunt voor de verschillenanalyse en de ontwikkeling van het kostengeoriënteerde verdeelmodel van Cebeon.

Het rapport van Cebeon laat zien dat met behulp van beschikbare maatstaven een kostengeoriënteerde verdeling kan worden ontwikkeld die recht doet aan verschillen in jeugd- en gezinsproblematiek. In de verschillenanalyse wordt gezocht naar de oorzaken van verschillen in kostenniveaus tussen vergelijkbare typen gemeenten en regio's. Vervolgens wordt onderzocht of deze verschillen kunnen worden verklaard uit objectieve kenmerken van gemeenten. Ten slotte wordt nagegaan of niet objectief te verklaren verschillen kunnen worden toegeschreven aan historische gegroeide scheefheden die te maken hebben met specifieke regionale of lokale beleidskeuzes, aanbodeffecten, of andere niet-objectieve factoren. Op deze wijze wordt verder ingezoomd op de uitkomsten van het verklaringsmodel van het SCP.

In dit project zijn SCP en Cebeon de afgelopen twee jaar gezamenlijk opgetrokken. Dit heeft geleid tot drie publicaties in 2014: (1) historische verdeling, (2) een verklaringsmodel voor verschillen in kosten tussen gemeenten en (3) een verdeelmodel middelen jeugdhulp. De rapporten worden onder eigen verantwoordelijkheid uitgebracht. De rapporten dienen als onderbouwing van de objectieve verdeling van jeugdzorgmiddelen over gemeenten in Nederland, die BZK -in voorlopige vorm- in de decembercirculaire 2014 bekend wil maken.